

## **Yksilön korjaamisesta yhteisön asenteiden ja käytäntöjen korjaamiseen**

Yksilön tuen tarpeisiin vastaaminen on keskeinen osa oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteutumista. Jotta kaikkien oppimista ja osallisuutta tuettaisiin yhdenvertaisesti, jokaisen yksilön tuen tarpeiden tulisi tulla kohdatuksi. Yksilön tuen tarpeista puhuminen voi kuitenkin herättää myös kielteisiä mielleyhtymiä, sillä sen voidaan tulkita viittaavan siihen, että yksilöllä on puute tai vika, joka täytyy hoitaa tai korjata. Yksilön korjaamisella onkin oppilaitoksissa pitkät perinteet, sillä erityispedagogiikkaan on liittynyt vahvasti suojelemisen ja parantamisen eetos ja ajatus siitä, että tyypillisestä poikkeavat tuen tarpeet vaativat erityisiä hoivaavia ja korjaavia toimenpiteitä.

Tuen tarve ei kuitenkaan synny yksin yksilön ominaisuuksista vaan yksilön ja yhteisön välisestä epätasapainoisesta suhteesta, jossa yhteisön asenteet ja rakenteet eivät ole tasa-arvoisia kaikkien yksilöiden näkökulmasta eivätkä yksilöt tule näin ollen yhdenvertaisesti kohdatuiksi. Mitä vähemmän yhteisö huomioi moninaisuutta käytännöissään, sitä enemmän lisätuen tarpeita yksilöillä on ja sitä useammalla niitä on. Vaikka kaikkiin tuen tarpeisiin ei koulussa voida vastata pelkästään koulu yhteisön asenteita ja käytäntöjä muuttamalla, tällä voidaan kuitenkin vaikuttaa siihen, miten tervetulleeksi yksilöt itsensä kokevat.

Inklusiivisen koulun ytimessä on yhteisö, jossa kaikki ovat ominaisuuksistaan ja valmiuksistaan riippumatta yhtä sopivia, yhtä arvokkaita ja jossa jokainen on aidosti osallinen. Kyseessä on jatkuva prosessi, jossa erilaisia osallisuuden esteitä tunnistetaan ja puretaan. Inklusion mahdollistamiseksi tarvitaan erilaisia oppimisympäristöön liittyviä järjestelyjä, jotka mahdollistavat kaikkien oppijoiden vahvuuksien ja tuen tarpeiden kohtaamisen mahdollisimman yhdenvertaisesti. Inklusio on kuitenkin enemmän kuin käytännön järjestelyt. Se on ennen kaikkea asenteita, puhetapoja ja yhteistä tahtotilaa.

Tässä numerossa osallisuuden toteutuminen ja tukitoimien merkitys nousevat esiin erityisesti nuorten mielenterveyden kontekstissa. Lisäksi inklusion toteutumisen mahdollisuuksia ja haasteita tarkastellaan yhteiskunnallisen mielikuvituksen ja tunnustuksen teorian kautta. Tässä numerossa nousevat esiin myös erilaisiin yleistajuisiin teksteihin kätkeytyvät autismiin ja akateemisiin taitoihin liittyvät merkitykset, koulukieltäytyminen sekä se, miten liikkumisen lisääminen vaikuttaa matematiikan oppimistilanteissa. Hyviä lukuhetkiä!



*Minna Kyttälä,*

*päätoimittaja*

*Erityispedagogiikan professori  
Turun yliopisto*